

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 259/2013-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. januára 2014 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť A. K., zastúpeného advokátom JUDr. Štefanom Bugalom, Advokátska kancelária, J. Fándlyho 32, Trnava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 37/2008 (predtým vedenom pod sp. zn. 15 C 70/99) a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 37/2008 (predtým vedenom pod sp. zn. 15 C 70/99) porušil základné právo A. K., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej

republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Piešťany vo veci vedenej pod sp. zn. 7 C 37/2008 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.

3. A. K. **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie v sume 4 500 € (slovom štyritisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Piešťany **p o v i n n ý** vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. A. K. **p r i z n á v a** náhradu trov právneho zastúpenia v sume 413,91 € (slovom štyristottrinásť eur a deväťdesiatjeden centov), ktorú je Okresný súd Piešťany **p o v i n n ý** vyplatiť na účet jeho advokáta JUDr. Štefana Bugalu, Advokátska kancelária, J. Fándlyho 32, Trnava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 259/2013-8 z 30. apríla 2013 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť A. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 37/2008 (predtým vedenom pod sp. zn. 15 C 70/99).

1.1 Podľa § 18b ods. 1 zákona č. 511/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis

z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sídlach a obvodoch súdov“), výkon súdnictva k 1. januáru 2008 vo veci sťažovateľa prešiel z odovzdávajúceho Okresného súdu Trnava na nadobúdajúci Okresný súd Piešťany. Ústavný súd v úvode konštatuje, že vzhľadom na ustanovenie § 18b ods. 1 zákona o sídlach a obvodoch súdov otázku toho, či bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v okolnostiach danej veci, posudzoval postup odovzdávajúceho Okresného súdu Trnava a nadobúdajúceho Okresného súdu Piešťany ako celok so všetkými ústavnoprávnymi dôsledkami pre Okresný súd Piešťany vrátane plnej zodpovednosti za zbytočné prietahy v konaní.

2. Zo sťažnosti vyplýva predovšetkým popis úkonov vykonaných účastníkmi konania a okresným súdom v danej veci, ako aj tieto relevantné skutočnosti:

... S poukazom na kritériá (predmet sporu, ktorý je súčasťou štandardnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, a ktorá nie je právne, ani skutkovo zložitá, správanie účastníka konania a či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa), podľa ktorých ústavný súd rozhoduje, sťažovateľ je v presvedčení, že došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a tiež, že nie sú žiadne skutočnosti, ktoré by mali byť pripísané na ťarchu sťažovateľa, ktorý je v tomto spore žalobcom, v súvislosti v prietahmi v konaní, pričom v danom prípade treba posudzovať postup Okresného súdu v Piešťanoch.

Sťažovateľ tiež dáva do pozornosti Ústavnému súdu, aj ust. § 100 ods. 1 prvú vetu OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá.

Sťažovateľ je presvedčený, že takto súd nekonal, pretože Okresný súd v Piešťanoch z vykonaného dokazovania, mal už dávno vo veci rozhodnúť, čím by bol predišiel prietahom v konaní.

Ak by sa aj Okresný súd bránil s poukazom na veľkú zaťaženosť súdu, eventuálne vysoký nápad vecí, alebo zmeny v konajúcich súdoch, alebo zákonných sudcov, nezbavujú v konečnom dôsledku štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní, najmä ak súd dospeje k záveru, že doterajším postupom Okresného súdu

v predmetnom konaní došlo k zbytočným prietiahom, tým aj k porušeniu jeho základného práva na prejednanie súdnej veci v primeranej lehote.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje Ústavnému súdu Slovenskej republiky, aby túto sťažnosť predbežne prerokoval, uznesením ju prijal na ďalšie konanie a ak tak urobí, netrám, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, a následne, aby takto rozhodol

1./ Základné právo A. K... na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy... a právo na prejednanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... postupom Okresného súdu v Piešťanoch, v konaní vedenom pod sp. zn. 7C/37/2008 porušené bolo.

2./ Okresnému súdu Piešťany prikazuje, aby v konaní vedenom pod č. k. 7C/37/2008 konal bez zbytočných prietahov.

3./ A. K... priznáva finančné zadosťučinenie v sume 9.000,- €..., ktoré jej je Okresný súd Piešťany povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4./ Okresný súd Piešťany je povinný uhradiť A. K... trovy konania v sume 269,58 € (...), do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. ...“

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, listom sp. zn. Spr. 456/13 z 20. júna 2013 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 10. júla 2013.

3.1 Predsedníčka okresného súdu predložila vyjadrenie zákonného sudcu, ktorý popísal chronológiu úkonov vykonaných v danej veci, a vo vzťahu k nim uviedla tieto relevantné skutočnosti:

„... Po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu vedeného pod sp. zn. 7C/37/2008 uvádzam nasledovné skutočnosti:

Čo sa týka skutkovej a právnej zložitosti sporu ide o spor skutkovo náročnejší, s potrebou preukazovať podrobne okolnosti trvania spoločnej domácnosti účastníkov.

V konaní bolo dvakrát rozhodnuté rozsudkom, pričom odvolací súd rozhodnutia zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Vo veci prišlo veľakrát k zmene zákonného sudcu, pričom k dôvodom, prečo tak bolo urobené na Okresnom súde Trnava sa

neviem vyjadriť, avšak na Okresnom súde Piešťany došlo k zmene zákonného sudcu z dôvodov zmeny obsadenia súdu sudcami, resp. z dôvodu preloženie sudcu na iný súd, resp. v súvislosti s práceneschopnosťou zákonného sudcu trvajúcou dlhšie ako 6 týždňov.

Sťažovateľ nespôsobil žiadne prietahy v konaní, avšak viaceré pojednávania boli odročené pre ospravedlnenie sa právnych zástupcov účastníkov. Predvolaní svedkovia sa opakovane na pojednávania nedostavili, preto im aj bola uložená poriadková pokuta.

Vo vzťahu ku konaniu na Okresnom súde Piešťany uvádzam, že sudcovia podľa možnosti vo veci konali s ohľadom na zaťaženosť, avšak niektoré termíny museli byť zrušené aj pre práceneschopnosť sudcu. V období keď mala vec pridelenú sudkyňa JUDr. Tvrdá (predtým Jarošová) táto bola v období roka a pol viac ako 6 mesiacov práceneschopná, čo jej objektívne znemožňovalo vo veci konať a hoci bola vec v období práceneschopnosti presahujúcej 6 týždňov pridelená inému sudcovi, bolo takto prerozdelených viac ako 600 vecí medzi 7 sudcov, preto nebolo objektívne vo všetkých veciach konať aj zastupujúcim sudcom.

Na záver si dovoľujem poukázať na existenciu systémových nedostatkov v oblasti výkonu spravodlivosti vo vzťahu k dlhodobému nedostatočnému obsadeniu tunajšieho súdu väčším počtom sudcov, ktoré vedenie súdu či konajúci sudca nemôžu ovplyvniť nástrojmi, ktorými by samy disponovali na vyriešenie tzv. objektívnych okolností prietahov v konaní. Táto skutočnosť bola zohľadnená i schválenou novelou zákona o sídlach a obvodoch súdov, kde s účinnosťou od 1. 5. 2013 bol z obvodu tunajšieho súdu odčlenený územný obvod okresu Hlohovec, čo by malo prispieť k zníženiu vysokého nápadu a plynulejšiemu vybavovaniu všetkých vecí.

Netrvám na ústnom pojednávaní a súhlasím s tým, aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania v zmysle ust. § 30 ods.2 zákona o ústavnom súde, keďže od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vecí.“

3.2 Právny zástupca sťažovateľa v reakcii na uvedené vyjadrenie okresného súdu zaujal toto stanovisko:

„S poukazom na vyjadrenie Okresného súdu v Piešťanoch zo dňa 27. 06. 2013 jeho predsedníčka konštatovala, že sťažovateľ nespôsobil žiadne prietahy v konaní. Obrana Okresného súdu Piešťany spočíva len v tzv. objektívnych dôvodoch, pre ktoré tento súd

nekonal, avšak tento moment je vo veci právne irelevantný. Na sťažnosť na prietahy v konaní predsedníčka Okresného súdu Piešťany v upovedomení zo dňa 20. 12. 2012 sama konštatovala, že vznikli prietahy v danej veci.

V ostatnom sa v plnom rozsahu pridrižiam podanej sťažnosti a navrhujem Ústavnému súdu Košice, aby vo veci rozhodol podľa návrhu v nej.

Zároveň Vám oznamujem, že netrvám na ústnom pojednávaní a súhlasím s tým, aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania.“

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 7 C 37/2008 (predtým vedeného pod sp. zn. 15 C 70/99):

Dňa 24. marca 1999 podal sťažovateľ na Okresnom súde Trnava návrh na zrušenie užívania spoločného nájmu bytu účastníkov proti Z. K. (ďalej len „odporkyňa“).

Dňa 6. mája 1999 Okresný súd Trnava vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 1. júna 1999 sťažovateľ zaplatil súdny poplatok.

Dňa 19. mája 2000 bola vec prikázaná na ďalšie konanie zákonnej sudkyňi.

Dňa 22. mája 2000 sťažovateľ požiadal Okresný súd Trnava o nariadenie termínu súdneho pojednávania.

Dňa 6. marca 2001 Okresný súd Trnava uznesením vyzval sťažovateľa na odstránenie nedostatkov v návrhu na začatie konania.

Dňa 15. marca 2001 sťažovateľ opravil a doplnil podanie.

Dňa 22. februára 2002 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 26. marec 2002.

Dňa 22. marca 2002 sťažovateľ požiadal o odročenie pojednávania nariadeného na 26. marec 2002 na neurčito pre možnosť uzavretia mimosúdnej dohody s odporkyňou.

Dňa 25. marca 2002 odporkyňa požiadala o ospravedlnenie neúčasti na nariadenom pojednávaní.

Dňa 26. marca 2002 sa uskutočnilo ústne pojednávanie, ktoré Okresný súd Trnava uznesením odročil na neurčito.

Dňa 13. mája 2002 Okresný súd Trnava požiadal sťažovateľa a odporkyňu o vyjadrenie, či došlo k uzavretiu mimosúdnej dohody.

Dňa 20. mája 2002 sťažovateľ oznámil Okresnému súdu Trnava, že k mimosúdnej dohode nedošlo, požiadal o pokračovanie v konaní a zároveň upravil návrh na začatie konania.

Dňa 15. júla 2003 sťažovateľ požiadal Okresný súd Trnava o nariadenie termínu pojednávania.

Dňa 13. októbra 2003 odporkyňa požiadala Okresný súd Trnava o oznámenie stavu konania.

Dňa 9. februára 2004 Okresný súd Trnava oznámil odporkyni stav konania a zároveň požiadal o oznámenie, kedy sa bude nachádzať na území Slovenskej republiky, aby mohol nariadiť termín pojednávania.

Dňa 18. marca 2004 bolo Okresnému súdu Trnava doručené splnomocnenie na právne zastupovanie v konaní udelené odporkyňou.

Dňa 22. marca 2004 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 4. máj 2004.

Dňa 4. mája 2004 sa uskutočnilo ústne pojednávanie, na ktorom sa uskutočnil výsluch účastníkov konania a ktoré bolo uznesením odročené na 17. jún 2004.

Dňa 17. mája 2004 odporkyňa požiadala Okresný súd Trnava o odročenie termínu pojednávania.

Dňa 18. mája 2004 Okresný súd Trnava zrušil nariadený termín pojednávania na základe žiadosti odporkyne.

Dňa 31. augusta 2004 sťažovateľ požiadal Okresný súd Trnava o nariadenie nového termínu pojednávania.

Dňa 1. novembra 2004 Okresný súd Trnava prikázal vec na ďalšie konanie novej zákonnej sudkyňi.

Dňa 10. decembra 2004 Okresný súd Trnava nariadil termín pojednávania na 23. február 2005.

Dňa 23. februára 2005 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom Okresný súd Trnava vyhlásil rozsudok, ktorým určil, že sťažovateľ je výlučným nájomcom predmetného bytu, a odporkyňu zaviazal na náhradu trov konania.

Dňa 15. marca 2005 bol vyhotovený písomný rozsudok.

Dňa 20. apríla 2005 bolo Okresnému súdu Trnava doručené odvolanie podané odporkyňou.

Dňa 24. mája 2005 Okresný súd Trnava zaslal odvolanie sťažovateľovi, aby sa k nemu vyjadril.

Dňa 24. mája 2005 Okresný súd Trnava vyzval odporkyňu na zaplatenie súdneho poplatku za podanie odvolania.

Dňa 14. júna 2005 sa sťažovateľ vyjadril k odvolaniu.

Dňa 14. júna 2005 odporkyňa zaplatila súdny poplatok.

Dňa 8. augusta 2005 Okresný súd Trnava predložil spis s opravným prostriedkom odvolaciemu súdu.

Dňa 22. novembra 2005 sa uskutočnilo súdne pojednávanie, na ktorom odvolací súd uznesením napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 6. decembra 2005 bolo uznesenie odvolacieho súdu so spisom doručené Okresnému súdu Trnava.

Dňa 13. decembra 2005 Okresný súd Trnava nariadil termín pojednávania na 8. marec 2006.

Dňa 8. marca 2006 sa uskutočnilo súdne pojednávanie, na ktorom sa uskutočnil výsluch odporkyne a ktoré bolo uznesením odročené na 5. máj 2006.

Dňa 5. mája 2006 sa uskutočnilo súdne pojednávanie a bol vyhlásený rozsudok, ktorým Okresný súd Trnava určil, že sťažovateľ je výlučným nájomcom predmetného bytu, a odporkyňu zaviazal na náhradu trov konania.

Dňa 31. mája 2006 bolo písomné vyhotovenie rozsudku zaslané účastníkom konania.

Dňa 22. júna 2006 odporkyňa podala odvolanie proti uvedenému rozsudku.

Dňa 4. júla 2006 Okresný súd Trnava predložil spis s opravným prostriedkom odvolaciemu súdu.

Dňa 12. júla 2006 odvolací súd vyzval odporkyňa na zaplatenie súdneho poplatku za podanie odvolania.

Dňa 3. augusta 2006 odporkyňa zaplatila súdny poplatok.

Dňa 8. augusta 2006 odvolací súd vyzval sťažovateľa na vyjadrenie sa k podanému odvolaniu.

Dňa 4. septembra 2006 sa sťažovateľ vyjadril k odvolaniu.

Dňa 14. novembra 2006 sa uskutočnilo súdne pojednávanie, na ktorom odvolací súd uznesením zrušil napadnutý rozsudok Okresného súdu Trnava a vec vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 23. novembra 2006 bolo uznesenie odvolacieho súdu so spisom doručené Okresnému súdu Trnava.

Dňa 2. januára 2007 Okresný súd Trnava vyzval účastníkov konania, aby oznámili, aké dôkazy navrhujú vykonať s prihliadnutím na rozhodnutie odvolacieho súdu.

Dňa 22. januára 2007 sťažovateľ a odporkyňa oznámili Okresnému súdu Trnava dôkazy, ktoré navrhujú vykonať.

Dňa 21. mája 2007 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 18. september 2007.

Dňa 17. septembra 2007 odporkyňa podala vzájomný návrh odporcu, ktorým si uplatňovala v konaní proti sťažovateľovi náhradný byt.

Dňa 18. septembra 2007 sa uskutočnilo súdne pojednávanie, na ktorom sa uskutočnil výsluch účastníkov konania aj svedkov a ktoré bolo uznesením odročené na 15. január 2008.

Dňa 4. decembra 2007 Okresný súd Trnava upovedomil účastníkov o zrušení nariadeného pojednávania z dôvodu obnovenia Okresného súdu Piešťany a prechodu výkonu súdnictva v prerokovávanej veci na tento súd.

Dňa 22. júla 2009 bola vec pridelená novému zákonnému sudcovi.

Dňa 19. januára 2010 okresný súd nariadil pojednávanie na 15. marec 2010.

Dňa 5. marca 2010 okresný súd oznámil účastníkom konania, že nariadené pojednávanie bolo zo zdravotných dôvodov zákonnej sudkyne zrušené.

Dňa 16. apríla 2010 okresný súd nariadil súdne pojednávanie na 31. máj 2010.

Dňa 31. mája 2010 odporkyňa požiadala okresný súd o ospravedlnenie neúčasti na nariadenom pojednávaní.

Dňa 31. mája 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo uznesením z dôvodu neprítomnosti účastníkov a svedkov odročené na 30. august 2010.

Dňa 30. augusta 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo uznesením odročené na 15. november 2010.

Dňa 8. septembra 2010 okresný súd uznesením uložil svedkom a právnenému zástupcovi odporkyne poriadkovú pokutu pre nedostavenie sa na ústne pojednávanie.

Dňa 29. septembra 2010 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 15. november 2010.

Dňa 19. októbra 2010 svedok podal odvolanie proti uzneseniu o poriadkovej pokute.

Dňa 29. októbra 2010 právny zástupca odporkyne a svedok podali odvolanie proti uvedenému uzneseniu.

Dňa 3. novembra 2010 okresný súd upovedomil účastníkov o zrušení nariadeného pojednávania.

Dňa 5. novembra 2010 odporkyňa podala námietku zaujatosti voči zákonnej sudkyňi.

Dňa 10. februára 2011 sa zákonná sudkyňa vyjadrila k podanej námietke zaujatosti.

Dňa 10. februára 2011 okresný súd predložil spis na rozhodnutie o námietke zaujatosti voči zákonnej sudkyňi odvolaciemu súdu.

Dňa 8. marca 2011 bol spis vrátený okresnému súdu bez vydania rozhodnutia, keďže podaná námietka zaujatosti sa týkala len okolností spočívajúcich v postupe v konaní o prerokováanej veci.

Dňa 27. júla 2011 sťažovateľ požiadal okresný súd o nariadenie termínu pojednávania.

Dňa 9. novembra 2011 bola vec pridelená novej zákonnej sudkyňi.

Dňa 30. decembra 2011 okresný súd oznámil sťažovateľovi stav konania.

Dňa 4. septembra 2012 sťažovateľ podal predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v konaní.

Dňa 19. decembra 2012 okresný súd nariadil pojednávanie na 20. február 2013.

Dňa 14. februára 2013 okresný súd upovedomil účastníkov o zrušení a zmene termínu pojednávania.

Dňa 17. mája 2013 bola vec pridelená novému zákonnému sudcovi.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. ...

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 37/2008 (predtým vedenom pod sp. zn. 15 C 70/99) dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná...

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva

(ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania (ako na to bude poukázané v bode III/3 tohto rozhodnutia) nebola závislá iba od právnej alebo skutkovej zložitosti veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prietahom. Dĺžka napadnutého konania inak ani podľa vyjadrenia predsedníčky okresného súdu nebola vyvolaná správaním sťažovateľa.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a konštatuje, že okresný súd bol v predmetnej veci opakovane bez akýchkoľvek zákonných alebo iných dôvodov nečinný od 1. júna 1999 do 6. marca 2001 (1 rok a 8 mesiacov), od 20. mája 2002 do 9. februára 2004 (1 rok a 8 mesiacov), od 18. mája 2004 do 10. decembra 2004 (6 mesiacov), od 4. decembra 2007 do 19. januára 2010 (2 roky) a zjavne neefektívne bolo konanie okresného súdu aj v období od 3. novembra 2010 do 19. decembra 2012 (2 roky). Okresný súd teda viac ako 6 a pol roka vo veci nevykonal žiadne úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako žalobca počas napadnutého súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovaných

článkoch ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02). K priet'ahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu okresného súdu. Na „*zmeny obsadenia súdu sudcami*“ a na „*existenciu systémových nedostatkov v oblasti výkonu spravodlivosti*“, ktoré podľa predsedníčky okresného súdu „*objektívne znemožňovali vo veci konať*“, nebolo možné prihliadať. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03 a v ňom cit. predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté priet'ahy, a to len v tom prípade, ak sa za tým účelom prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí – a teda vykonanie spravodlivosti – bez zbytočných priet'ahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobo obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03). Okrem uvedeného ústavný súd opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti s'ťažnosti nemožno prihliadnuť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení súdu (I. ÚS 6/06).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany s'ťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 9 000 €, pretože je v právnej neistote a okresný súd „*mal už dávno vo veci rozhodnúť, čím by predišiel priet'ahom v konaní*“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na dlhodobú absolútnu nečinnosť okresného súdu, na povahu veci, ako aj na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa považuje za primerané vo výške 4 500 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie sťažnosti z 8. januára 2013 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 10. júla 2013). Za tri úkony vykonané v roku 2013 patrí odmena v sume trikrát po 130,16 € a režijný paušál trikrát po 7,81 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej

republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkove sumu 413,91 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. januára 2014